

บทบรรณาธิการ

วสันต์ ปัญญาแก้ว
Wasan Panyagaew

สังคมศาสตร์ วารสารวิชาการคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก่อตั้งขึ้นในปี 2514 จากนั้นหลังจากออกมาได้เพียงฉบับเดียว ได้หยุดการดำเนินงานไป 7 ปี กระทั่งปี 2521 จึงกลับมาเริ่มดำเนินการใหม่ ตีพิมพ์วารสารเพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ รายงานการวิจัย บทความปริทัศน์วิจารณ์หนังสือ แนะนำหนังสือ และบทความตามวาระพิเศษ อื่นๆ ตาม “ธรรมเนียม” ของการจัดทำวารสารวิชาการที่ทำกันในแวดวงวิชาการระดับนานาชาติ

สังคมศาสตร์ วารสารวิชาการ ดังกล่าวค่อยๆ ก่อตัวกลายเป็น “ชุมชนวิชาการ” ของแวดวงนักสังคมศาสตร์ในประเทศไทยอยู่ยาวนานเกือบ 2 ทศวรรษ (ก่อนที่จะ “หยุด” การดำเนินงานไปชั่วคราว อีกครั้งหนึ่ง ระหว่างปี 2535 - 2540) ในช่วงระยะนั้น กล่าวได้ว่า **สังคมศาสตร์** กลายเป็นพื้นที่วิชาการสาธารณะ ที่ทั้ง ชี้นำ ถ่ายทอดความรู้ ด้านสังคมศาสตร์ และส่องสะท้อน “ปรากฏการณ์” ให้สังคมเห็นความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง และประเด็นปัญหาสำคัญต่างๆ อันเกี่ยวโยงหรือเป็นผลพวงมาจากการพัฒนายุค “สงครามเย็น” ที่เกิดขึ้น (รัฐบาลไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ปี 2504-2509) โดยเฉพาะในสังคมภาคเหนือของประเทศ ซึ่งมีพรมแดนติดประเทศเพื่อนบ้าน รายล้อมไปด้วยประเทศสังคมนิยม ทั้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สังคมศาสตร์ หวนคืนสู่บรรณพิภพอีกครั้งหนึ่ง ต้นทศวรรษ 2540 ภายใต้บรรยากาศวิชาการ ที่เรียกกันว่า “หลังสงครามเย็น” ทิศทางของการพัฒนามหาวิทยาลัยที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ การพัฒนาประเทศ การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เศรษฐกิจ การเมืองไทย ซึ่งเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองโลก ที่เรียกกันว่า “โลกาภิวัตน์” (Globalization) อย่างสลับซับซ้อน

สังคมศาสตร์ ถือกำเนิดขึ้นในบริบทที่สังคมไทยเชื่อมโยงกับสังคมโลก การเมืองไทยกับการเมืองโลก มหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยโลก จึงไม่อาจแยกขาดออกจากกันได้แต่ต้น

การก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้นในปี 2507 จะว่าไปคือกลไกสำคัญที่เวลานั้น กำลังขับเคลื่อน “การพัฒนา” เชื่อมโยง สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และผู้คนในภูมิภาคนี้ ของประเทศ เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหวที่เป็นไปในระดับนานาชาติ เฉกเช่นเดียวกันกับ **สังคมศาสตร์** วารสารวิชาการของคณะสังคมศาสตร์ซึ่งเป็น 1 ใน 3 คณะวิชา ที่ก่อตั้งขึ้นพร้อมกับมหาวิทยาลัย (แม้จะตีพิมพ์เป็นภาษาไทยและสื่อสารในแวดวงผู้อ่านผู้เขียนในสังคมไทยเสียเป็นส่วนมาก) จึงเป็นพื้นที่วิชาการที่ทั้งพยายาม ชี้นำ ความรู้ เชื่อมโยง ความรู้ ประเด็นปัญหาต่างๆ ในท้องถิ่นและในสังคมไทย ที่เคลื่อนไหว เคลื่อนไปกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาคและโลก

60 ปี คณะสังคมศาสตร์ 60 ปี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พุทธศักราช 2507-2567)

สังคมศาสตร์ วารสารวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แม้ต้องเผชิญกับความท้าทาย กับงานวารสารวิชาการในยุค Open Access Journal เมื่อการเข้าถึงวารสาร ส่วนมากกลายเป็นแบบ “เปิดฟรี” (Free Access) แต่สถานะของ “คนเขียน” พลิกแพลง ตะแคงกาย กลายเป็นประหนึ่ง “คนอ่าน” ที่ต้องจ่ายสตางค์ ทั่วไปไม่ใช่เพื่อ “ซื้ออ่าน” แต่เพื่อการันตี “พื้นที่” เพื่อลงตีพิมพ์บทความ ผลงานวิชาการ ในนามของ “ค่าธรรมเนียม”

โลกเปลี่ยนแต่ชีวิตของชุมชนวิชาการ คงไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนตามไปเสียทั้งหมด ทุกเรื่อง

สังคมศาสตร์ วารสารวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยืนยันและยังคงพยายามยืนยันหยัด ตั้งมั่น ที่จะเป็น “พื้นที่วิชาการสาธารณะ” ที่ทั้ง ชี้นำ ถ่ายทอด ความรู้วิชาการด้านสังคมศาสตร์ ส่งสะท้อนปรากฏการณ์ ประเด็นปัญหาต่างๆ ให้สังคมได้ “เข้าถึง” และติดตามความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นไปในสังคมท้องถิ่น สังคมไทย และสังคมโลก ให้สมดังปณิธานของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ที่เมื่อได้ก่อตั้งขึ้นมาแล้ว สมควรจะเป็น “ศูนย์กลางทางวิชาการและวิชาชีพ ขั้นสูง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยส่วนรวม”